

ÅSNES KOMMUNE / VÅLER KOMMUNE

Kommunale retningslinjer for behandling av saker etter jordloven av 12.5.1995

1 Innledning

Jordloven har som formål å legge forholdene slik til rette at arealressursene kan bli brukt på den måten som er mest tjenlig for samfunnet og de som har yrket sitt i landbruket, og sikre en bærekraftig utvikling og vekst i bygdene. Arealressursene skal disponeres ut fra fremtidige generasjoners behov, og på en måte som gir en tjenlig, variert bruksstruktur ut fra samfunnsutviklingen i området og med hovedvekt på hensynet til bosetting, arbeid og driftsmessig gode løsninger.

Forvaltningen av arealressursene skal være miljøforsvarlig og bl.a. ta hensyn til vern om jordsmonnet som produksjonsfaktor og ta vare på areal og kulturlandskap som grunnlag for liv, helse og trivsel for mennesker, dyr og planter.

Jordloven gjelder alle jord- og skogbrukseiendommer unntatt områder som i reguleringsplan og/eller kommuneplanens arealdel er avsatt til annet enn landbruksformål.

Ved behandlingen av jordlovsaker skal lovens formål vektlegges. Kommunens oppgave er å informere om loven, påse at den følges, avgjøre saker etter loven og følge opp brudd.

Disse retningslinjene erstatter retningslinjer vedtatt av Åsnes kommunestyre den 30.06.2008, og retningslinjer for praktisering av bo- og driveplikt i Våler kommune, vedtatt av Våler kommunestyre 28.06.2004.

Lovgrunnlag

- ✓ Lov av 12. mai 1995 nr. 23 om jord (jordlova)
- ✓ Lov av 14.juni. 2013 Lov om endringer i jordlova.

Aktuelle Forskrifter og Rundskriv:

- ✓ Rundskriv M-1/2013 fra Landbruksdepartementet – Omdisponering og deling – Lov om jord (jordlova) 12. mai 1995 nr. 23 - §§9 og 12.
- ✓ Rundskriv M/3-2011 fra Landbruks- og matdepartementet – Driveplikten etter jordloven
- ✓ Brev av 19.11.2010 fra Det Kongelige Landbruks- og matdepartement og Det kongelige miljødepartement – kommunens ansvar for å ta vare på jordressursene
- ✓ Brev av 25.6.2010 fra Det Kongelige Landbruks- og matdepartement – praktisering av delingsbestemmelsen i jordloven § 12.
- ✓ Forskrift om endring i Forskrift om nydyrking av 23. juni 2009
- ✓ Forskrift om konsekvensutredninger av 26.september 2009
- ✓ Rundskriv M/3-2009 fra Landbruks- og matdepartementet – Driveplikten etter jordloven
- ✓ Brev av 21.12.2006 m/ vedlegg fra Det Kongelige Landbruks- og matdepartement om praktisering av delingsbestemmelsen og om endring i jordloven og opphevelse av seks lover

- ✓ Brev av 21.2.2006 fra Det Kongelige miljøverndepartement og Det kongelige landbruks- og matdepartement ang. vern om jorda og kulturlandskapet – kommuners ansvar innenfor nasjonale mål
- ✓ Kjerneområde landbruk - veileder for registrering og prioritering av viktige områder for jordbruk og kulturlandskap utgitt av Landbruks- og matdepartementet i mai 2005
- ✓ Rundskriv M-6/2003 fra Landbruksdepartementet - Bestemmelser om overføring av myndighet og forskrift om saksbehandling mv. i kommunen etter jordloven, odelsloven og skogbruksloven
- ✓ Rundskriv M-4/2003 fra Landbruksdepartementet - Omdisponering og deling – Lov om jord (jordlova) 12. mai 1995 nr. 23 - § 9 og § 12
- ✓ Forskrift av 02.mai 1997 om nydyrking
- ✓ Rundskriv M-19/97 fra Landbruksdepartementet – Om nydyrking - §11
- ✓ Rundskriv M-5/97 fra Landbruksdepartementet - Tilleggsjord – Jordskifte
- ✓ Rundskriv M-43/95 fra Landbruksdepartementet - Om jordlova
- ✓ Rundskriv M-35/95 fra Landbruksdepartementet - Jordlovens formål

Kommunens myndighet

Kommunen har iht. § 1 i forskrift av 8. desember 2003 nr. 1479 myndighet til å avgjøre alle saker etter jordlova med følgende unntak:

- spørsmålet om en eiendom med flere registreringsnummer må regnes som én driftsenhet etter jordloven § 12 fjerde ledd (Fylkesmannen)

Fra 1.1.2010 er Fylkesmannen i Hedmark klageinstans.

Det nasjonale lovverket har et visst handlingsrom, og innenfor dette har kommunene frihet til å utøve sin egen landbrukspolitikk. Et sentralt styringsverktøy for landbruksforvaltningen er kommuneplanen med arealdelens bestemmelser, prioriteringer, visjoner og målsettinger.

Hovedbegrunnelsen for å vedta kommunale retningslinjer er å sikre mest mulig lik og forutsigbar behandling, samt å få en prinsipiell politisk drøfting av den lokale tilpasningen.

Jordloven av 12. mai 1995, samt nevnte rundskriv, veileder og brev fra Landbruks- og matdepartementet m.fl. danner grunnlaget for kommunenes behandling.

Hver enkelt søknad gis en konkret og individuell behandling, og de etterfølgende retningslinjer er kun et supplement til lovverk, rundskriv m.v. i den lokale behandlingen.

2. Driveplikt – jordloven § 8

Alt jordbruksareal, dvs. fulldyrka jord, overflatedyrket jord og innmarksbeite skal drives. Driveplikten er en personlig og varig plikt. Eiere som velger å oppfylle driveplikten personlig, må stå faktisk og økonomisk ansvarlig for driften.

Eier som velger å oppfylle driveplikten ved bortleie må oppfylle følgende vilkår:

- det må inngås skriftlig leiekontrakt
- leietiden kan ikke være kortere enn 10 år, og leiekontrakten kan ikke sies opp i leietiden
- jorda må leies bort som tilleggsjord til en annen landbrukseiendom i drift
- leieavtalen må føre til en driftsmessige god løsning
- leieavtalen må sendes til kommunen i hht forpaktningsloven § 1 tredje ledd.

2.1 Søknad om fritak fra driveplikt

Etter hvert som økonomien i jordbruket har blitt dårligere har mer dyrket jord og innmarksbeite blitt liggende unyttet. Dyrket jord ute av drift har først og fremst vært et problem i utkantområdene, men kommer nå også i de gode jordbruksområdene, bl.a.

der det er grøftebehov eller parsellen er liten og dårlig arrondert. Dette har en negativ påvirkning bl.a. på kulturlandskapet. Opprettholdelse av kulturlandskapet vil være en viktig ressurs i framtida, særlig for bosetting og turisme.

Ved fritakssøknaden skal det legges vekt på hvor viktig det er å holde jordbruksarealet i hevd, størrelsen på arealet, avkastningen på arealet, om det er andre bruk i området som har behov for tilleggsjord og søkerens livssituasjon.

2.1.1 Søker hevder at ingen vil drive arealet

Dersom arealet er lite, ubebygget og omgitt av skog, taler det for varig fritak fra driveplikten, ev. med vilkår om tilplanting.

Dersom arealet ligger i et område hvor det er viktig å ivareta kulturlandskapet og landskapsbildet, kan fritak fra driveplikten innvilges på vilkår av at jordbruksarealet skjøttes slik at dette holdes åpent og ikke gror igjen, dvs. fjerner kratt og småbusker etter behov. Videre ev. vilkår om bortleie dersom det senere oppstår interesse for å leie arealet.

2.1.2 Det er interesserte brukere i området som har behov for arealet i sin drift

Dersom andre brukere er interessert i å drive arealet, taler det for avslag på søknad om fritak fra driveplikten.

2.2 Mislighold av driveplikt

Dersom jordbruksarealet ikke drives foreligger det mislighold. Et mislighold foreligger også dersom ny eier ikke driver arealet selv og innen ett år fra overtakelsen av eiendommen ikke har leid bort arealet som tilleggsareal til annen landbruksenhet på de vilkår loven stiller opp.

Kommunens oppfølging når verdifulle jordbruksareal ikke drives:

- a. Kommunen tilskriver eier med anmodning om å oppfylle driveplikten innen en frist, samt gi skriftlig tilbakemelding om hvorfor driveplikten ikke er oppfylt. Dersom eier hevder at ingen er villige til å drive jorda, må dette dokumenteres skriftlig.
- b. Dersom eier ikke etterkommer anmodningen om å drive jordbruksarealet, kan kommunen pålegge eieren å leie bort arealet for en periode av inntil 10 år dersom andre jordbrukere i området er interessert i leiejord.
- c. Dersom pålegget ikke etterkommes, kan kommunen på vegne av eieren inngå avtale om bortleie av hele eller deler av arealet for en tid av inntil 10 år.
- d. Dersom ingen vil drive arealet, følges rutine under pkt. 2.1.1.

3. Bruk av dyrka og dyrkbar jord – jordlovs § 9

3.1 Generelt

Det er et nasjonalt mål å styrke jordvernet. Dyrket jord må ikke brukes til formål som ikke tar sikte på jordbruksproduksjon. Dyrkbar jord må ikke disponeres slik at den ikke blir egnet til jordbruksproduksjon i framtiden. Bestemmelsen omfatter både arealene og selve jordsmonnet.

Jordvern er et politisk hovedsatsingsområde i landbrukspolitikken. I Meld. St 9 (2011-2012) Landbruks- og matpolitikken Velkommen til bords sies det bl.a:

”Jordbruket er en arealbasert næring som er avhengig av mengden og kvaliteten på jordressursene, den dyrka og dyrkbare marka og beiteressursene i inn- og utmark. Den globale matsituasjonen er også et viktig bakteppe når vi skal vurdere

matproduksjonen i Norge. Kornarealene, og spesielt matkornarealene, er en viktig faktor for Norges matsikkerhet og selvforsyningsgrad. Med landets begrensede areal for matproduksjon er det viktig med et sterkt jordvern og en politikk som utnytter jordbruksarealet.”

Forbudet mot omdisponering legger opp til et strengt jordvern. Bestemmelsen skal håndheves strengt når det gjelder dyrket jord som kan nyttes til matproduksjon.

I særlige tilfelle kan det gis dispensasjon dersom en etter en samlet vurdering av forholdene finner at jordbruksinteressene bør vike. Ved avgjørelsen skal det bl.a. tas hensyn til godkjente planer etter plan- og bygningsloven, drifts- eller miljømessige ulemper for landbruket, kulturlandskapet og det samfunnsgagnet en omdisponering vil gi. Det skal også tas hensyn til om arealet kan føres tilbake til jordbruksproduksjon. Det kan kreves framlagt alternative løsninger.

Omdisponering av dyrket og dyrkbar jord til boligområder, områder for fritidsbebyggelse, samt næringsformål (jf. bestemmelser i arealplanen), avklares gjennom kommuneplanen og/eller reguleringsplaner.

3.2 Oppføring av kårbolig

Landbruket har gjennomgått store endringer i de siste årene, og det er i dag lite behov for kårboliger. Samtykke til oppføring av kårbolig på dyrket eller dyrkbar jord gis bare når det ikke er tvil om at kårbolig er nødvendig for driften av eiendommen.

3.3 Midlertidig omdisponering av dyrket jord

3.3.1 Uttak av sand på dyrket jord

Fjerning av mindre sanddrygger på dyrket jord kan være en driftsmessig fordel, og bør kunne godkjennes på følgende vilkår:

”Matjord, mojord og finsand må tas av, legges i god avstand fra omsøkt areal, og i minst mulig grad blandes. Sand tas ut i en dybde som gjør at terrenget blir liggende i flukt med den omkringliggende jord etter at finsand, mojord og matjord er lagt lagvis tilbake.” Tillatelsen tidsbegrenses.

Større sanduttak til kommersiell drift skal behandles etter plan- og bygningsloven. I disse sakene gir landbruksmyndighetene en faglig uttalelse til planene bl.a. om hvilke vilkår som bør settes for å ivareta landbruksinteressene i langsiktig perspektiv samt kulturlandskapet.

3.3.2 Omdisponering til juletrær, pyntegrønt, energiskog mv.

Omdisponering til slike formål kan gis, men på vilkår om at arealet dyrkes opp igjen når plantasjedriften oppfører (inntil 12 år ved juletre dyrking).

Nevnte produksjoner bør fortrinnsvis legges på jordbruksarealer som ligger ute av drift og på dyrka eller dyrkbar jord som betegnes som svake jordbruksarealer. Ved vurderingen må det også tas hensyn til naboer, drifts- og miljømessige ulemper og kulturlandskapet.

3.4 Omdisponering av dyrka jord til skogproduksjon

Her tas det i enda større grad hensyn til naboer, drifts- og miljømessige ulemper og kulturlandskapet enn ved midlertidig omdisponering til juletrær m.v.

4. Nydyrking m.m.

4.1 Generelt

Kommunene Våler og Åsnes ønsker å ha en positiv holdning til søknader om planer for nydyrking. Utviklingen i landbruksnæringen tilsier bruk av større maskiner og større og mer rasjonell arrondering. Større arealgrunnlag i jordbruket gir mer robuste bruk for framtida.

I Meld. St 2009 Landbruks- og matmeldingen – velkommen til bords, anslår Statistisk sentralbyrå at det vil bli 20 pst. flere innbyggere i Norge de neste 20 årene. Det skal legges til rette for at den landbaserte matproduksjonen kan øke i takt med etterspørselen til en økende befolkning i Norge. Dette innebærer at matproduksjonen må øke med ca. 1 pst. pr. år. For å nå dette målet må landbruksproduksjonen intensiveres, jordvernet må håndheves strengt, og nye arealer må tas i bruk til jordbruksproduksjon.

4.2 Hva er nydyrking?

Forskrift om nydyrking av 2.mai 1997 definerer i § 3 nydyrking som:

Med nydyrking menes fulldyrking og overflatedyrking av jord. Gjenoppdyrking av jordbruksareal som har ligget unytta i over 30 år, regnes som nydyrking.

Med fulldyrking menes rydding og bryting til vanlig pløvedybde slik at arealet kan nyttes til åkervekster eller til eng og beite som kan fornyes ved pløying.

Med overflatedyrking menes rydding og sletting av overflata slik at maskinell høsting er mulig.

Natur- og kulturlandskapsverdier omfatter etter denne forskrift, miljøkvaliteter som landskapsbildet, mangfoldet i naturen og kulturminner. Til landskapsbildet hører eksisterende atkomst til bakenforliggende areal.

4.3 Søknad

Søknad om godkjenning av plan for nydyrking må sendes kommunen på fastsatt skjema (M-0160 B). Øvrig dokumentasjon fremgår av søknadskjemaet.

4.4. Saksbehandling

Formålsparagrafen (§ 1) i forskrift om nydyrking lyder som følger:

Formålet med denne forskriften er å sikre at nydyrking skjer på en måte som tar hensyn til natur- og kulturlandskap. Det skal legges vekt på hensyn til miljøverdier som biologisk mangfold, kulturminner og landskapsbildet. Det skal for øvrig legges vekt på driftsmessig gode løsninger.

Før vedtak kan treffes, må kommunen innhente de opplysninger som er nødvendige for å få saken så godt opplyst som mulig (§ 9). Søknad om plan for nydyrking skal alltid sendes på høring til kulturminnemyndighetene med minimum 1 måneds høringsfrist.

Hensynet til natur- og kulturlandskapsverdier skal vurderes for større områder, uavhengig av eiendomsgrenser. Dersom en under saksforberedelsen finner det nødvendig, skal Landbruksdepartementets sjekklister gjennomgås med søkeren.

Dersom nydyrkingen berører vesentlige miljøverdier, skal Fylkesmannen ha dyrkingsplanen på høring. Dette kan f.eks være dersom det er forekomster av truede, eller sjeldne naturtyper innen området, eller tiltaket kan påvirke leveområdet til truede eller sjeldne dyrearter. Det er kommunen som i sin saksforberedelse skal vurdere hvor vidt tiltaket kan berøre viktige miljøverdier.

Dersom tiltaket ikke berører viktige natur-, kultur- eller landskapsverdier, skal det legges vekt på driftsmessig gode løsninger og søkerens ønske om å øke driftsgrunnlaget.

Arealer over 50 dekar

For søknader om plan for nydyrking der arealet er over 50 dekar kan ikke godkjenning gis med mindre tiltaket er konsekvensutredet (Forskrift om endring i forskrift om nydyrking av 23. juni 2009 § 6).

Kantsoner

Det er ikke adgang til å godkjenne plan for nydyrking som skjer i kantsonen til vassdrag.

Det skal alltid settes igjen kantsoner mot vann og vassdrag med årssikker vannføring. Denne kantsonen skal være *minimum* 6 meter fra vannspeil ved normal vannstand, eller dersom vassdraget er regulert, ved høyeste tillatte regulerings høyde.

Vilkår

Kommunen kan også pålegge gjensetting av kantsoner for å hindre vinderosjon, verne om viltets trekkveger, hensyn til biologisk mangfold, kulturlandskapet osv. Kantsonenes bredde og utforming må tilpasses det enkelte dyrkingsfelt og de hensyn en ønsker ivare tatt på stedet.

Kommunen kan for øvrig sette vilkår om utforming, feltets størrelse, forutsetning om å holde bekker åpne, deponi av masser m.m.

Dersom arealet ikke er dyrket innen 3 år faller tillatelsen bort. Arealet skal da tilbakeføres til skogproduksjon ved planting eller naturlig foryngelse. Foryngelsesplikt etter skogloven § 6 skal da gjelde. Dersom nydyrking ikke er ferdigstilt, kan det søkes utsettelse med ferdigstillingen. Tillatelse til utsettelse kan gis for inntil 2 år.

5. Deling av landbrukseiendom – jordloven § 12

5.1 Generelt

Jordloven § 12 (deling) fikk vesentlige endringer ved *Lov av 10. juni 2013 om endringer i jordlova*.

Hensikten med endringen er å flytte oppmerksomheten bort fra forbud, selv om en fortsatt ikke kan dele en jord- eller skogeiendom uten samtykke fra kommunen.

Utgangspunktet for bestemmelsen om deling skal være at deling skal tillates dersom det ikke går ut over de interessene bestemmelsen skal verne om. Disse interessene er i første rekke å sikre at arealressursene blir disponert på en måte som gir en tjenlig, variert bruksstruktur ut fra samfunnsutviklingen i området og med hovedvekt på hensynet til bosetting, arbeid og driftsmessig gode løsninger. Samtidig må også eventuelle drifts- eller miljømessige ulemper for landbruket i området vurderes.

Dersom dyrka jord skal tas i bruk til andre formål enn jordbruksproduksjon, eller dyrkbar jord skal tas i bruk til formål som gjør den uegnet til jordbruksproduksjon i framtida, kan det ikke gis samtykke til deling uten at det først er gitt tillatelse til omdisponering etter Jordloven § 9.

Selv om det etter en vurdering av saken ut fra jordlovens formål ikke kan gis delingssamtykke, kan det likevel gis samtykke ut fra hensynet til bosetting i området.

5.2 Fradeling av ubebygde enkelttomter til boligformål

Kommunen har en positiv holdning til fradeling av tomter til boligformål når disse legges på mindre produktive arealer utenom dyrka/dyrkbar mark. Det forutsettes videre at tomta ligger i tilknytning til eksisterende vei og utenom eiendommens driftssenter. Videre skal det tas hensyn til kultur- og landskapsbildet og kommuneplanens arealdel.

Boligtomter i tilknytning til de gode jordbruksområdene avgrenses til 1 til 2 dekar. I andre områder kan tomtestørrelsen være inntil 5 dekar.

5.3 Fradeling av kårbolig

Samtykke til fradeling av kårbolig kan bare gis når det ikke er tvil om at slik bolig ikke er nødvendig for driften av eiendommen, jf. pkt. 3.2. En forutsetning for fradeling er at kårboligen nyttes til boligformål, ligger utenom tunet/driftsentret og har adkomst utenom tunet på eiendommen. Tomta avgrenses normalt etter opparbeidet tomteareal da kårboliger ofte ligger i tilknytning til dyrket jord. Dersom kårboligen fradeles, kan normalt eier ikke påregne å få tillatelse til oppføring av ny kårbolig på et senere tidspunkt.

5.4 Full bruksrasjonalisering

Det er en landbrukspolitisk målsetting å opprettholde en variert bruksstruktur, bl.a. av hensyn til bosettingen og kulturlandskapet, samtidig skal det også legges til rette for god bruksrasjonalisering.

Spesielt i de gode jordbruksområdene legger kommunen vekt på å få til god bruksrasjonalisering. Her er en positiv til fradeling av tun på små og mellomstore bruk når det øvrige arealet selges som tilleggsareal til aktive brukere, og salget fører til en driftsmessig god løsning.

På større jordbrukseiendommer og i områder hvor det er ønskelig å styrke bosettingen, må det av hensyn til landbruket og bosettingen vurderes sterkere om eiendommen bør bestå som selvstendig enhet. Ved vurderingen legges det bl.a. vekt på eiendommens størrelse og bebyggelse.

5.5 Delvis bruksrasjonalisering

Delvis bruksrasjonalisering, som innebærer en reduksjon av eiendommens ressursgrunnlag, men hvor resteiendommen beholder en karakter av landbrukseiendom, anses i utgangspunktet å være uheldig. Det kan likevel i noen tilfelle gis tillatelse til fradeling av deler av eiendom (spredte parseller/teiger dersom dette selges til aktiv(e) brukere(e) i nærområdet, og det fører til forbedrede, driftsmessige løsninger, og andre forhold ikke taler mot å gi tillatelse til fradeling. Dersom arealet som ønskes fradelt er en mindre teig/parsell, som ligger langt fra den øvrige eiendommen og utgjør en liten del av eiendommens ressursgrunnlag, kan det gis samtykke til fradeling.

5.5.1 Mindre landbrukseiendommer

Defineres her som bebygde eiendommer med et totalareal på inntil 100 dekar hvorav inntil 25 dekar er dyrket jord/overflate dyrket jord, det vil si eiendommer som kan erverves konsesjonsfritt.

Slike eiendommer har ofte liten landbruksmessig betydning som selvstendig bruk, og består i mange tilfeller av flere spredtliggende teiger/parseller. Samtykke til fradeling av slike spredtliggende teiger kan gis, selv om arealet utgjør en stor del av eiendommens ressursgrunnlag og resteiendommen beholder en karakter av landbrukseiendom. Det er et vilkår at arealet selges til aktiv(e) bruker(e) i nærområdet, og at det fører til forbedrede, driftsmessige løsninger.

5.6 Fradeling av ubebygde enkelttomter til fritidsformål

Fritidsbebyggelse bør fortrinnsvis legges i områder som i kommuneplanens arealdel er avsatt til dette formålet. Eventuelle tomter utenfor disse områdene må legges på lavproduktiv skogsmark og slik at de ikke vesentlig endrer kulturlandskapet og landskapsbildet. Tomtestørrelsen avgrenses normalt til **1 til 2 dekar**.

Fradeling av tomter til fritidsformål i de gode jordbruksområdene og på dyrka jord tillates ikke. Videre skal det føres en streng fradelingspraksis på innmarksbeiter, tidligere jordbruksarealer, setervoller og på høyproduktiv skogsmark.

5.7 Fradeling av næringstomter

Søknad om fradeling av arealer til næringsformål har normalt en større samfunnsinteresse enn fradeling av boligtomter, jfr. pkt. 4.2. Næringstomter omfatter ofte betydelige arealer på dyrka jord. Hensynet til jordvern må vurderes nøye i forhold til øvrige samfunnsinteresser. Arealer til slike formål avklares gjennom kommuneplanens arealdel eller reguleringsplan.

5.8 Fradeling av tidligere festetomter

Dersom det ikke er opplagte store driftsmessige ulemper, bør tidligere festetomter godkjennes fradelt, jf. kapittel VI i Lov om tomtefeste.

5.9 Fradeling av koier/skogshusvære til fritidsformål

Kommuneplanens arealdel legger føringer for hvor det kan tillates ny fritidsbebyggelse. Dersom området i kommuneplanen er avsatt til hyttebygging og det ikke er andre forhold som taler mot delingstillatelse, bør fradelingssamtykke etter Jordloven kunne gis. Vurdering av reduksjon av eiendommens arealgrunnlag må foretas.

Dersom husværet ligger i LNF-område hvor spredt fritidsbebyggelse ikke tillates, må det gis en dispensasjon fra kommuneplanens arealdel før evt. delingssamtykke kan gis.

6. Tilsyn

Landbruksavdelingen fører tilsyn med at bestemmelsene i jordloven §§ 8, 9,10, 11 og 12 overholdes.

Innholdsfortegnelse:

Innledning	1
Lovgrunnlag	1
Kommunens myndighet	2
2. Driveplikt – jordloven § 8	2
2.1 Søknad om fritak fra driveplikt	2
2.1.1 Søker hevder at ingen vil drive arealet	3
2.1.2 Det er interesserte brukere i området som har behov for arealet i sin drift.....	3
2.2 Mislighold av driveplikt	3
3. Bruk av dyrka og dyrkbar jord – jordlovs § 9	3
3.1 Generelt	3
3.2 Oppføring av kårbolig	4
3.3 Midlertidig omdisponering av dyrket jord.....	4
3.3.1 Uttak av sand på dyrket jord.....	4
3.3.2 Omdisponering til juletrær, pyntegrønt, energiskog mv.	4
3.4 Omdisponering av dyrka jord til skogproduksjon	4
4. Nydyrking m.m.	5
4.1 Generelt	5
4.2 Hva er nydyrking?	5
4.3 Søknad	5
4.4 Saksbehandling	5
4.4.1 Arealer over 50 daa	6
4.4.2 kantsoner	6
4.4.3 Vilkår	6
5. Deling av landbrukseiendom – jordloven § 12	6
5.1 Generelt	6
5.2 Fradeling av ubebygde enkelttomter til boligformål	7
5.3 Fradeling av kårbolig.....	7
5.4 Full bruksrasjonalisering	7
5.5 Delvis bruksrasjonalisering	7
5.5.1 Mindre landbrukseiendommer.....	7
5.6 Fradeling av ubebygde enkelttomter til fritidsformål	8
5.7 Fradeling av næringstomter	8
5.8 Fradeling av tidligere festetomter	8
5.9 Fradeling av koier/skogshusvære til fritidsformål	8
6. Tilsyn	8